

Tämä on rinnakkaistallenne.

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat *saattavat poiketa* alkuperäisestä julkaisusta.

Julkaisun tekijä(t): Ruotsalainen, Heidi; Koivunen, Kirsi

Julkaisun nimi: Erityisasiantuntijat kehittävät kuntoutusta

Julkaisuvuosi: 2019

Versio: Julkaistu versio

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Ruotsalainen, H. & Koivunen, K. (21.3.2019). *Kaleva*, p. 38.

Erityisasiantuntijat kehittävät kuntoutusta

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asettama uudistamiskomitea toteaa vuonna 2017 julkaistussa raportissaan, että kuntoutuksen tietoperustaa tulee yhtenäistää ja osaamista vahvistaa. Tavoitteena on yhdenvertainen, kustannustehokas ja ohjattava järjestelmä, jolla vahvistetaan kuntoutujaa pärjäämään omista toimintaympäristöistään.

Suomalaisen kuntoutusjärjestelmän rakentuminen on alkanut 1940-luvulla, ja vuoteen 2019 mennessä yhteiskunnasta on kohdistunut siihen monenlaisia haasteita.

Kuntoutus on tärkeä väestön hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja edistämässä, toteaa Maailman terveysjärjestö (WHO) kuntoutus 2030-toimintaohjelmassaan. Vaikka kuntoutusjärjestelmä toimii monissa tilanteissa hyvin, suurimmat ongelmat tulevat esiin, kun kansalaisten palvelujen tarve ja kirjo lisääntyvät.

Väestön palvelujen tarve jakaantuu, ja runsaasti palveluja käyttävien osuus on arviolta noin 10 prosenttia, mutta heidän käyttämien sote-palvelujen kulut ovat arviolta noin 80 prosenttia kaikista kustannuksista. He tarvitsevat ohjattuja ja selkeitä kuntoutuspolkuja ja -prosesseja toimintakykynsä turvaamiseksi ja edistämiseksi.

Jotta yhdenvertaiset ja vaikuttavat kuntoutuspalvelut voidaan tarjota kustannustehokkaasti väestön palvelujen tarpeita vastaavaksi, tarvitaan kuntoutuksen erityisasiantuntijoita.

PopSTer-raportin (2017) mukaan väestön ikääntyminen on yksi Poh-

YLÄKERTA

HEIDI RUOTSALAINEN
heidt.ruotsalainen@oamk.fi

KIRSI KOIVUNEN
Kirsi.Koivunen@oamk.fi

"Kuntoutuksen koulutuksen tulee tuottaa alan asiantuntijoille osaamista ennakoida kuntoutuksen suuntaa, arvioida ja kehittää kuntoutuksen vaikuttavuutta."

jois-Pohjanmaan alueen kuntoutuksen kehittämishaaste. Ratkaisuna esitetään kuntoutuksen järjestämistä asiakkaan arjessa, kotona ja lähiympäristöissä, digitaalisuuden hyödyntämistä, sekä asiakkaiden osallistamista.

Tämän lisäksi nuorisotyöttömyys on ollut Pohjois-Pohjanmaalla kasvussa. Se oli jopa 10 prosenttia vuonna 2017. Syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tukeminen ja palvelut ovat toinen keskeinen maakunnan kehittämisen kohde.

Kuntoutuksen erityisasiantuntijat tulevat olemaan tärkeässä roolissa palvelujen kehittämisessä. Heillä on osaamista ja ymmärrystä asiakkaan toimintakyvyn tukemisesta, monialaisesta sosiaali- ja tervey-

denhuollon palvelujärjestelmästä, palveluohjauksesta sekä kuntoutuksen monialaisesta tietoperustasta.

Näiden lisäksi Suomeen tarvitaan erityisesti vaativien kuntoutuspalvelujen osaamisen kehittämistä ja tutkimustiedon tuottamista, arviointia, koordinaatiota ja tiedon leviättämistä. Tähän ratkaisuehdotuksena on esitetty alueellisia kuntoutuksen osaamiskeskustoja.

Nämä edellä mainitut ja muut yhteiskunnalliset ja alueelliset haasteet sekä uudistukset tarvitsevat kuntoutusalan asiantuntijoita ja ammattilaisia kehittämään uusia tapoja toteuttaa näyttöön perustuvaa kuntoutusta. Lisäksi tarvitaan osaamista hyödyntää digitalisaatiota ja hyvinvointitekniologiaa asiakaslähtöisten kuntoutuspalvelujen kehittämisessä. Koulutus- ja tutkimusorganisaatioilta vaaditaan tiivistä yhteistyötä uusimman tutkimustiedon tuottamiseksi ja sen jalkauttamiseksi käytäntöön.

Kuntoutuksen koulutuksen tulee tuottaa alan asiantuntijoille osaamista ennakoida kuntoutuksen suuntaa, arvioida ja kehittää kuntoutuksen vaikuttavuutta. Vaikuttavuuden arvioimiseksi tulee kehittää yhtenäisiä mittareita kansallisessa ja kansainvälisessä moniammatillisessa yhteistyössä.

Työ- ja elinkeinoministeriön raportin (2018) mukaan työvoiman saatavuusongelmia esiintyy myös sosiaali- ja terveyspalvelujen aloilla, varsinkin erityisasiantuntemusta vaativissa tehtävissä.

Oulun ammattikorkeakoulu vastaa tähän, sekä kuntoutuksen kan-

sallisiin ja alueellisiin kehittämistarpeisiin tarjoamalla kevään 2019 yhteishaussa (20.3.-3.4.) Kuntoutuksen erityisasiantuntija Master (ylempi amk) -tutkinto-ohjelman (90 op). Se käynnistyy syyskuussa 2019.

Koulutusta on kehitetty yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan alueen kuntoutuksen työelämänasiantuntijoiden kanssa ja valtakunnallisissa kuntoutuksen alan verkostoissa.

Master-opinnot toteutetaan monialaisina, ja ne sisältävät kuntoutuksen alan asiantuntijaopintoja, johtamisen, tutkimus- ja kehittämisosaamisen sekä liiketoimintaosaamisen opintoja. Opinnot toteutetaan kiinteässä työelämäyhteistyössä sekä laajoissa kuntoutuksen osaamisen verkostoissa. Koulutus vastaa myös sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen kehittämistarpeisiin, sillä kuntoutuksen erityisosaajia tarvitaan sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisessä ja koordinoimisessa (Tehy 2018).

Kuntoutuksen koulutus on aina pyrkinyt reagoimaan yhteiskunnan tarjoihin haasteisiin, niin myös tänä päivänä. Näemme haasteet mahdollisuutena tuottaa uutta erityisosaamista. »

Heidi Ruotsalainen on TTT, yliopettaja (kuntoutus), kuntoutuksen erityisasiantuntija ja Master-tutkinto-ohjelman vastuu- ja tuutoropettaja.

Kirsi Koivunen on TTT, yliopettaja (tki-työ), tutkintovastaava ja tiimipäällikkö (Oamk, Master-tutkinnot).